

کتاب کار

گام ۵

تمرین های قدم به قدم شطرنج

راب برونیا • کور فان ویخردن

ترجمه و تنظیم: شهرام فخر عبداللهی

www.achmazstore.ir

گام ۵

کتاب کار

تمرین های قدم به قدم شطرنج

Rob Brunia • Cor van Wijgerden

راب برونیا • کور فان ویخردن

ترجمه و تنظیم: شهرام فخرعبداللہی

■ سرشناسه: برونیا، راب، ۱۹۴۷ - ۲۰۰۵ م. Brunia, Rob ■ عنوان و نام پدیدآورنده: تمرین‌های قدم‌به‌قدم شطرنج: کتاب کار گام ۵ / کور فان ویخردن، راب برونیا؛ ترجمه شهرام فخرعبداللهی. ■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۳۹۸. ■ مشخصات ظاهری: ۶۸ ص. : مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲ × ۲۹ س. م. ■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا ■ شابک: ۷ - ۲۲۳ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸ ■ یادداشت: عنوان اصلی: Learning Chess: Step 5 ■ موضوع: شطرنج — راهنمای آموزشی ■ موضوع: Chess-Study and Teaching ■ شناسه افزوده: ویخردن، کور فان ■ شناسه افزوده: Wijgerden, Cor van ■ شناسه افزوده: فخر عبداللهی، شهرام، ۱۳۴۷ - ، مترجم ■ رده‌بندی کنگره: GV ۱۴۴۵ ■ رده‌بندی دیویی: ۷۹۴/۱۰۷ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۴۷۲۶۴

www.achmazstore.ir

تمرین‌های قدم‌به‌قدم شطرنج کتاب کار گام ۵

کور فان ویخردن، راب برونیا

ترجمه و تنظیم شهرام فخرعبداللهی، ویرایش مینا عیوضی
صفحه‌آرایی شهرام فرجی، لیتوگرافی فروز، چاپخانه جمالی
صحافی بستان منش، چاپ یکم ۱۳۹۸، شمارگان ۱۰۰۰
شابک ۷ - ۲۲۳ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸
حق چاپ و نشر محفوظ است.

انتشارات شباهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۰، تلفن ۶-۶۶۹۶۴۲۳۵، فاکس ۶۶۴۱۴۷۵۴
فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۲، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸
فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳
تلفن ۱۰ - ۶۶۹۵۳۶۰۹، ۶۶۴۱۳۱۷۵

پیشگفتار

روش گام به گام شطرنج توسط «راب برونیا» و «کور فان ویخردن» با هدف آموزش بازی شطرنج به کودکان طراحی شده است.

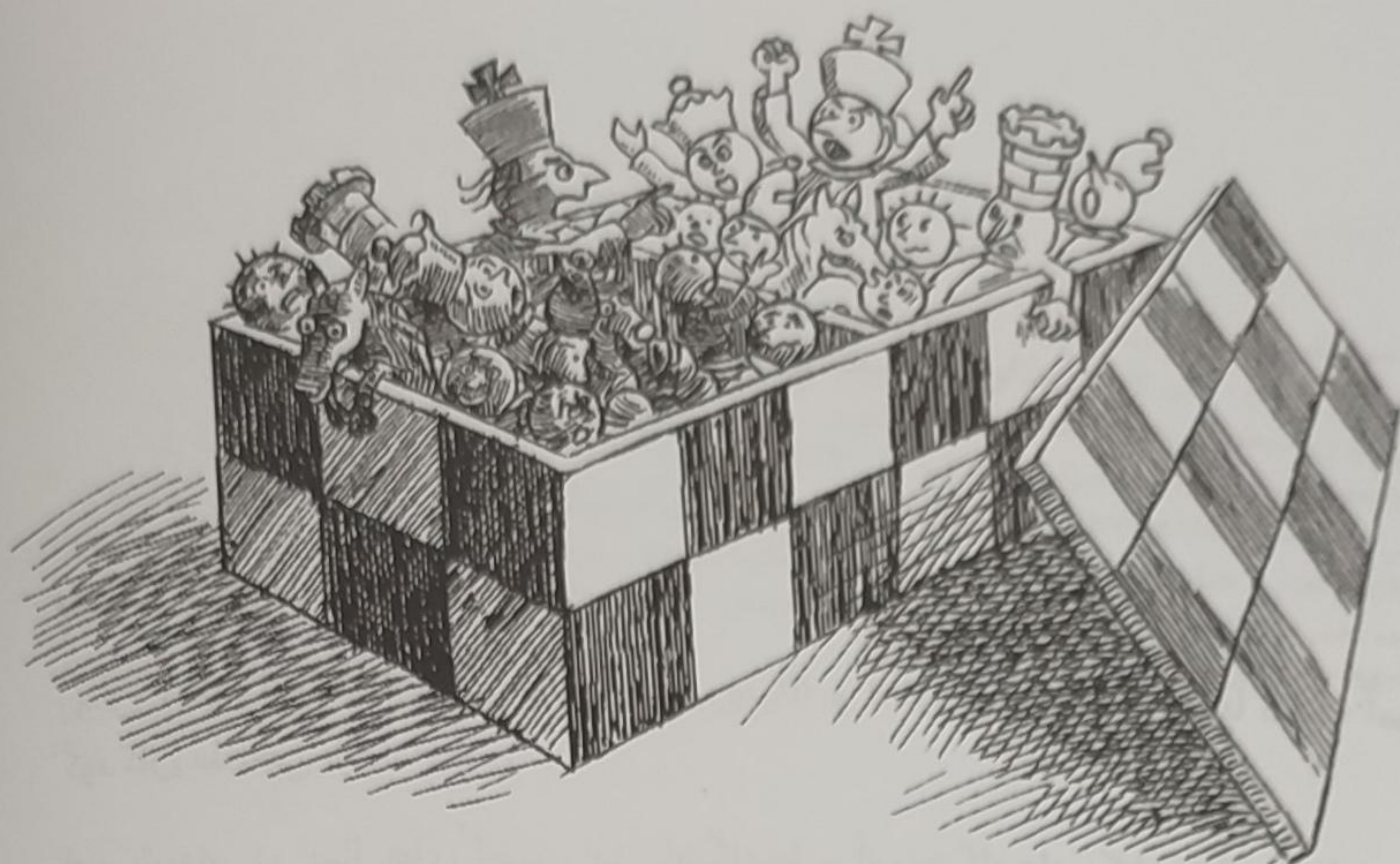
این شیوه، در سال‌های اخیر، در باشگاه‌ها و آموزشگاه‌های کشورهای نظیر هلند، بلژیک، فرانسه، آلمان، سوئیس، اتریش و ... مورد توجه بسیار قرار گرفته است و از آن استفاده می‌کنند.

این دوره‌ی آموزشی شامل شش جزوه‌ی اصلی است که ویژه‌ی معلّمین و مربیان شطرنج تدوین شده است (چند گام اول برای والدین نیز مناسب است). ۲۳ کتاب تمرین (سه یا چهار کتاب تمرین برای هر گام اصلی) که دانش‌آموز می‌تواند به تنهایی از آن‌ها به عنوان کتابچه‌ی تمرین هر گام استفاده کند. در کل این مجموعه‌ی آموزشی ۳۲ جلد است.

شیوه‌ی آموزشی به کار گرفته شده در این مجموعه بسیار منظم و کاملاً ساده و همگانی برای بازیکنان با استعداد بالای ۶ سال است. در واقع ابتدا جنبه‌های روانی بازی آموزش داده می‌شود و تلاش شده از مشکلاتی که در دیگر روش‌های آموزشی وجود دارد دوری شود. با به کارگیری این شیوه هر کس با توانایی ذهنی متوسط می‌تواند به راحتی مطالب را بفهمد و یاد بگیرد (البته با سرعت یادگیری خودش!). نوآموز با استفاده از این شیوه‌ی آموزشی تمامی قواعد و مهارت‌هایی را که برای تبدیل شدن به یک بازیکن باشگاهی نیرومند لازم است، فرا خواهد گرفت. همچنین تلاش شده مشکلات و موانعی که عموماً باعث می‌شوند بازیکن نتواند از همه قابلیت‌های خویش در بازی شطرنج استفاده کند، پرهیز شود.

در گام اول و دوم تمام قواعد بازی شطرنج آموزش داده می‌شود. سپس بیشتر به ایجاد مهارت‌های پایه لازم برای بازی شطرنج توجه می‌شود. در مقایسه با دیگر شیوه‌های آموزش شطرنج، در این روش از ترتیب ویژه‌ای برای ارائه مطالب آموزشی استفاده شده است. آموزش شیوه‌ی مات کردن حریف تا جای ممکن به تأخیر انداخته شده و این موضوع عجیب و حتی شگفت‌آور تا به حال و در عمل نتیجه‌ی بسیار مطلوبی در آموزش شطرنج و موفقیت شیوه‌ی فوق داشته است. اگر نوآموزان وقت کافی برای بازی و تمرین در نظر بگیرند، بازی شطرنج را خیلی خوب یاد می‌گیرند.

در چاپ جدید این سری از کتاب‌های آموزشی با پیشنهاد خوب و سازنده‌ی اولیا و مربیان گرامی پاسخنامه تمرین‌ها در انتهای کتاب آورده شده است. به این ترتیب اولیای گرامی با بهره‌گیری از پاسخنامه، راهنمای خوبی برای فرزندان خود خواهند بود و یادگیری لذت‌بخشی را برای کودکان فراهم می‌سازند.

تاریخ تولد :

نام :

تاریخ پایان گام ۱ :

تاریخ شروع دوره :

www.achmazstore.ir

تاریخ پایان گام ۲ :

نام مدرسه یا آموزشگاه :

تاریخ پایان گام ۳ :

روز و ساعت کلاس :

تاریخ پایان گام ۴ :

نام مربی :

توضیحات :

فهرست

برتری گسترشی (برتری در زمان)

۶

کاربردهای پیاده در شطرنج

۱۵

مسابقه‌ی پیاده‌ای

۱۹

حمله‌ی دوگانه و برخاست

۲۴

رخ در مقابل پیاده

۳۳

خانه‌های قوی (پایگاه)

۳۶

نُه طرح دفاعی مهم

۴۰

آخر بازی رخ

۴۵

کنترل ستون

۵۰

تساوی در شطرنج

۵۴

فیل اشتباهی

۵۷

پاسخنامه

۶۱

www.achmazstore.ir

برتری گسترشی (برتری در زمان)

ارزیابی پوزیسیون براساس برتری قوا بسیار کار آسانی است فقط کافی است که به این ترتیب بشماریم وزیر ۹ امتیاز، رخ ۵ امتیاز، اسب ۳ امتیاز، فیل ۳ امتیاز و پیاده ۱ امتیاز. اما برای شما که در حال حاضر به گام پنجم از این مجموعه رسیده‌اید این گونه ارزیابی، بدون در نظر گرفتن فاکتور زمان (منظور ساعت شطرنج نیست) خیلی ابتدایی و غیر حرفه‌ای است.

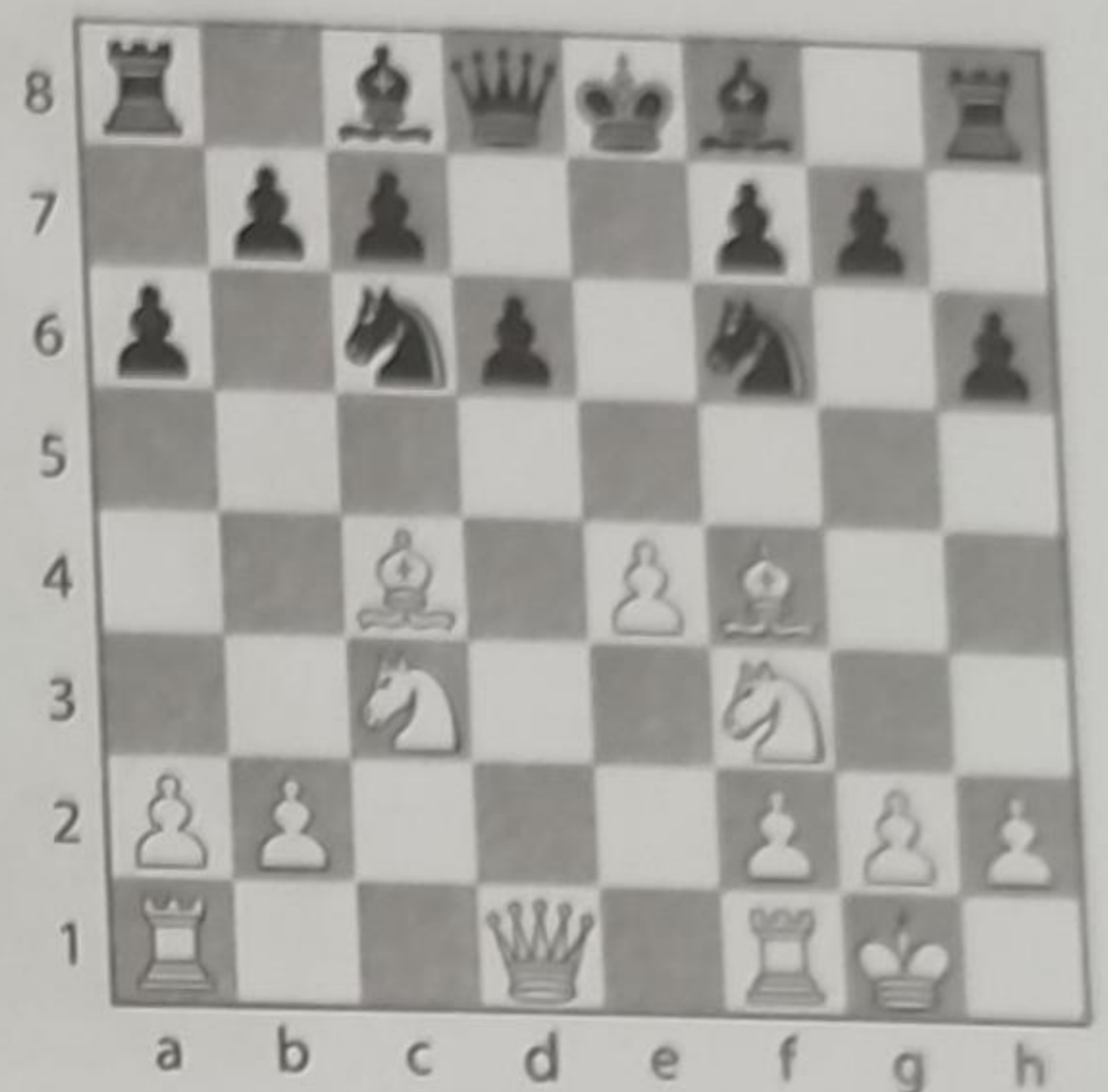

برتری گسترشی

در نمودار سمت راست سفید سه حرکت از حریف‌اش پیش افتاده است. دو فیل‌اش را گسترش داده و زودتر از حریف قلعه رفته است. در اصطلاح به این حالت برتری گسترشی (برتری موقت) گفته می‌شود.

موقعیت بد سوارها

در نمودار سمت چپ اسب a5 سیاه دو حرکت احتیاج دارد که به بازی برگردد.

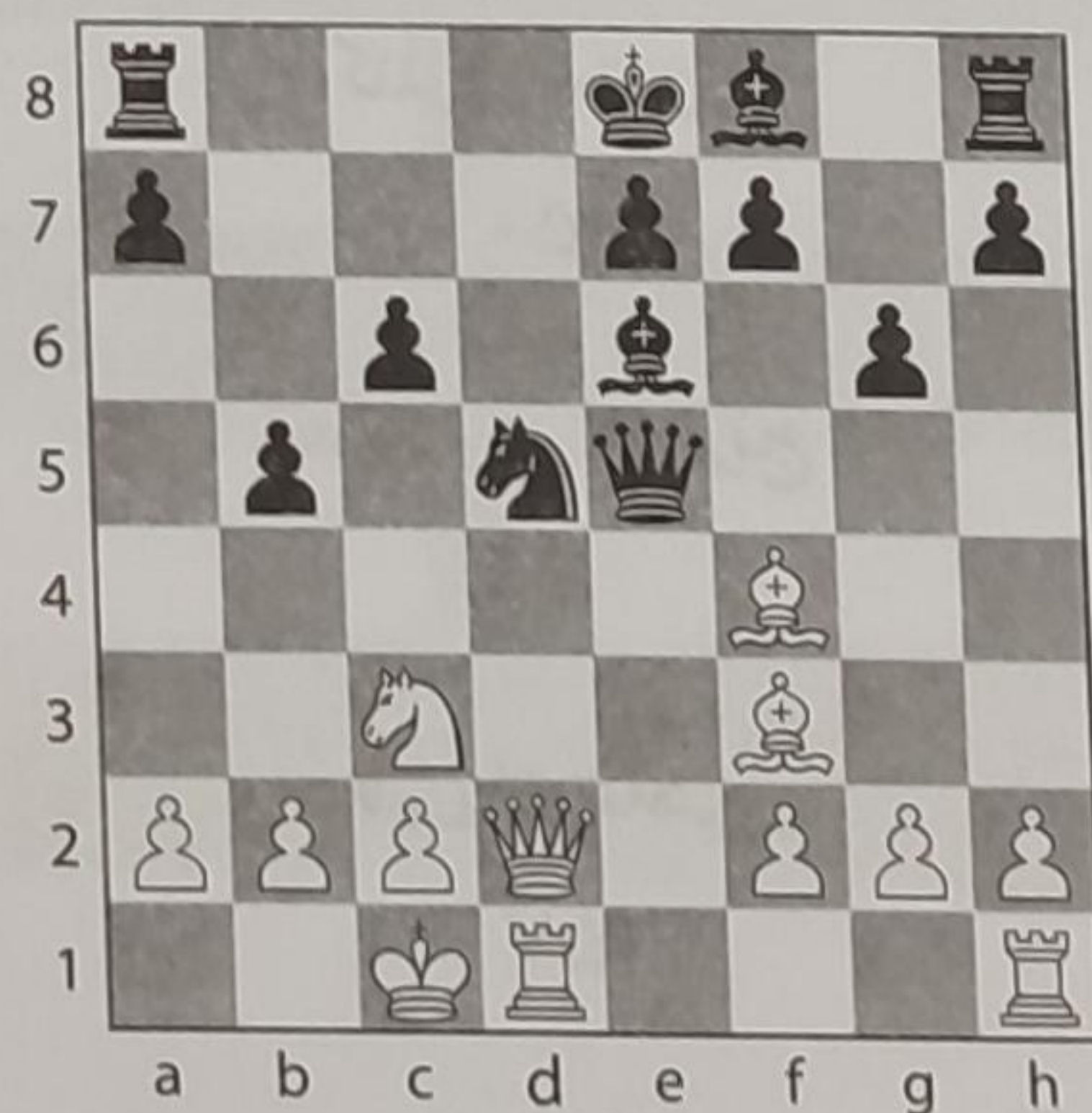
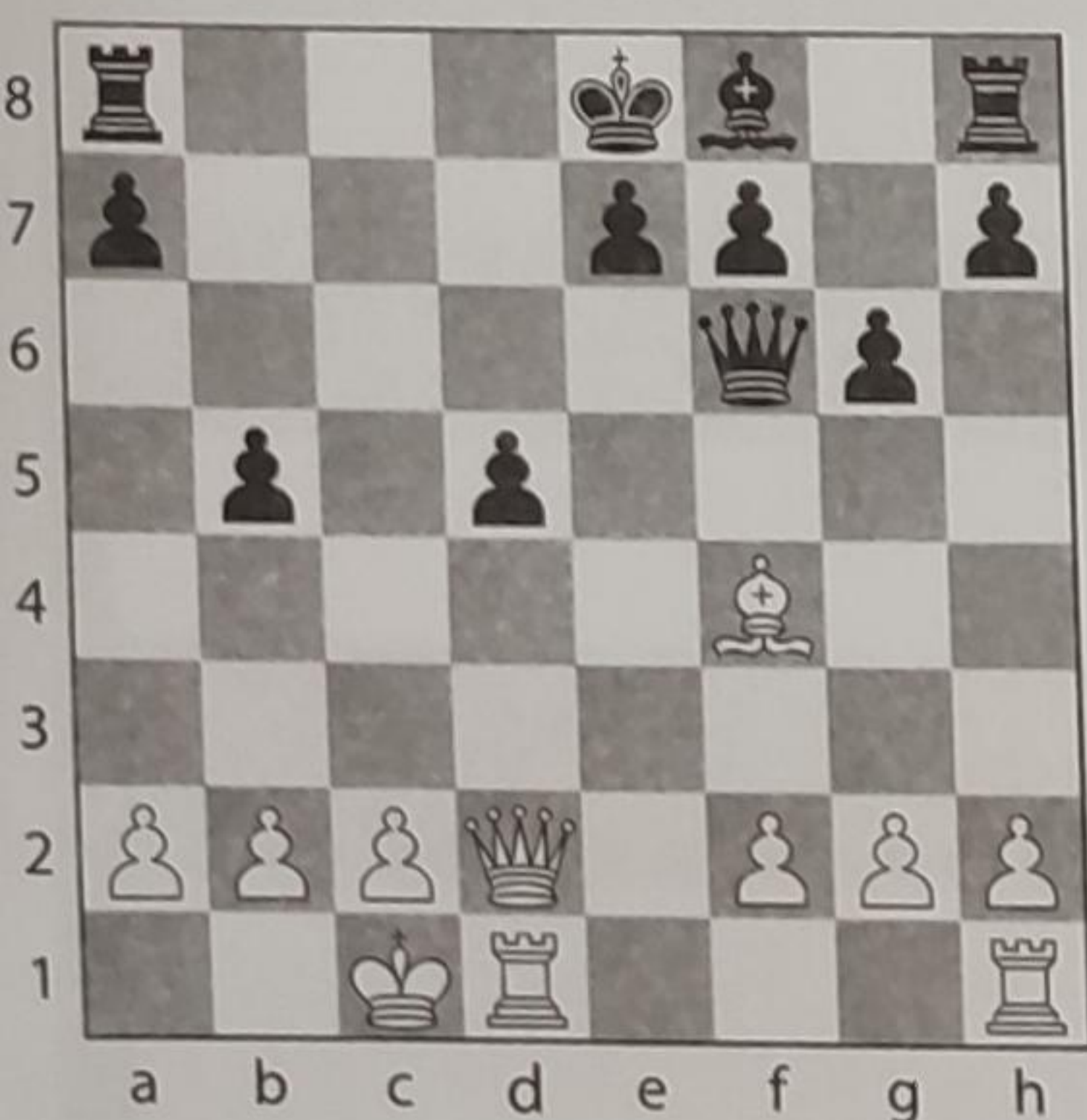
در نمودار مقابل سوارهای سفید از برتری گسترشی و هماهنگی خوبی برای حمله در جناح شاه حریف برخوردار هستند، اسب a5 سیاه به‌خاطر موقعیت بدی که دارد مهره‌ی دفاعی خوبی محسوب نمی‌شود و کاملاً از جریان بازی خارج شده است.

1. ♖a4 (حرکت به سمت جناح شاه با گرفتن تمپو)
 1...b6 2. ♖h4 h6 3. ♕xh6 gxh6 4. ♖xh6 ♘b7 (حرکت بهتری وجود ندارد)
 5. ♘g5 ♘c5 6. ♕h7+ ♔h8 7. ♕c2+ ♔g8 8. ♖e3 و 9. ♖g3

www.achmazstore.ir

سه نمودار ارائه شده بعدی نمایشی از جریان بازی بین لئو کراکوف و ادی شول است. نمودار اول به‌ترتیب حرکات زیر حاصل شده است.
 1.e4 d6 2. d4 ♘f6 3. ♘c3 g6 4. ♕g5 c6 5. ♕e2 ♘bd7 6. ♘f3 ♖c7 7. ♖d2 b5? (سیاه باید با حرکت 1... ♕g7 ادامه می‌داد).
 طرفی که دارای برتری گسترشی است باید ۱. هدف مشخصی برای حمله پیدا کند.
 ۲. بازی را باز کند.

بازی به اندازه‌ی کافی برای حمله به شاه ناامن سیاه باز شده است و سفید جبران کافی در ازای یک پیاده دارد.

16. ♖xd5 ♖xf4+ 17. ♔b1

سیاه تسلیم شد. حتی بعد از حرکت f6 هم امیدی برای نجاتش وجود ندارد.

سیاه نمی‌تواند قربانی فیل را بپذیرد. بعد از حرکات زیر سفید پیروز خواهد شد.

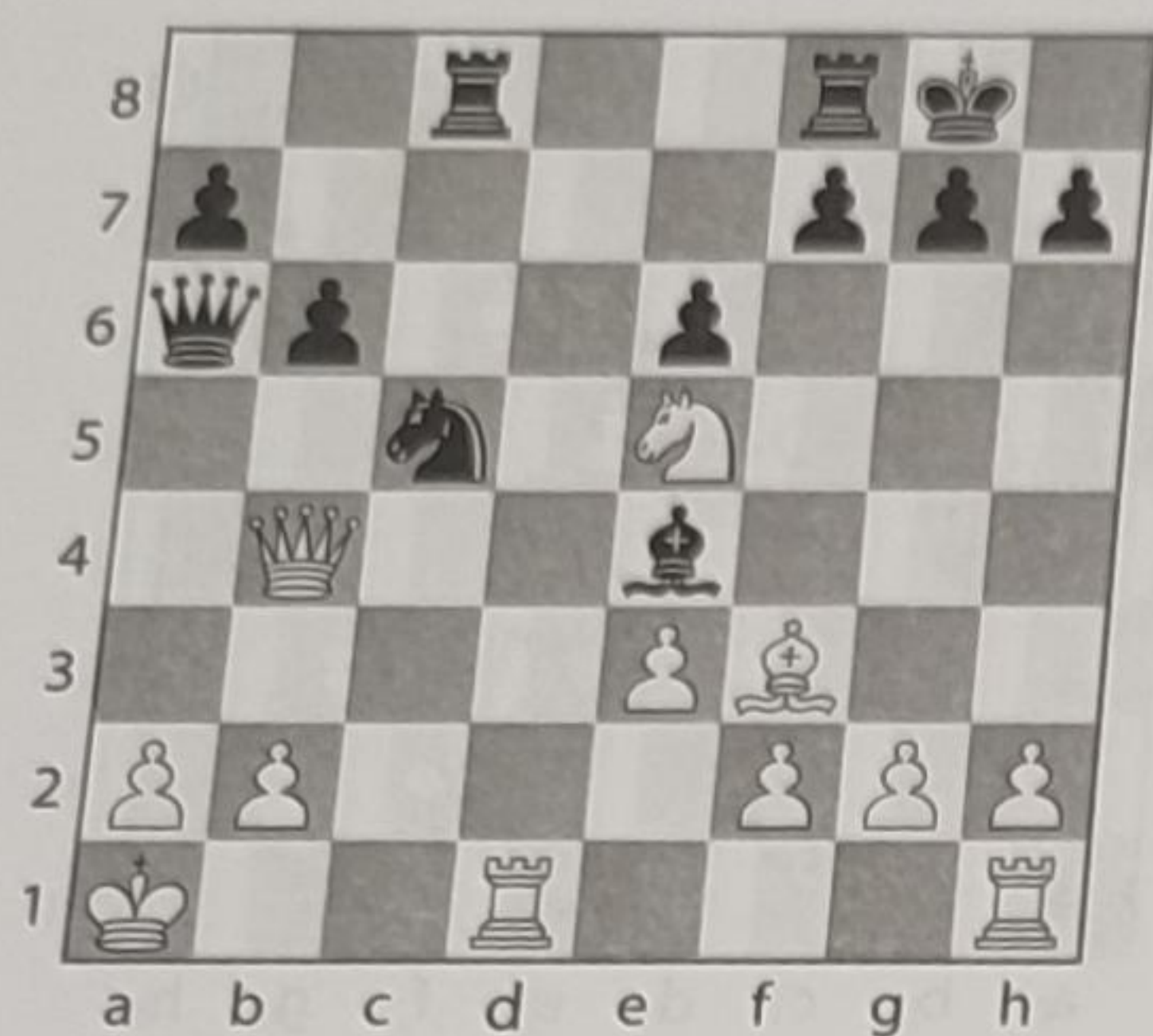
13. ... ♖xf4 14. ♖xf4 ♘xf4 15. ♕xc6+ ♕d7 16. ♖xd7

اما بازی این گونه ادامه پیدا کرد.

13. ... ♖f6 14. ♕xd5 ♕xd5 15. ♘xd5 cxd5

بازیکن سفید باید به‌خاطر تعلل حریف در قلعه‌رفتن بازی را به‌سرعت باز کند. حتی اگر به قیمت از دست دادن پیاده‌اش تمام شود.

8.e5 dxe5 9.dxe5 ♘xe5 10. ♘xe5 ♖xe5 11.0-0-0 ♕e6 12. ♕f3 ♘d5 13. ♕f4!

1

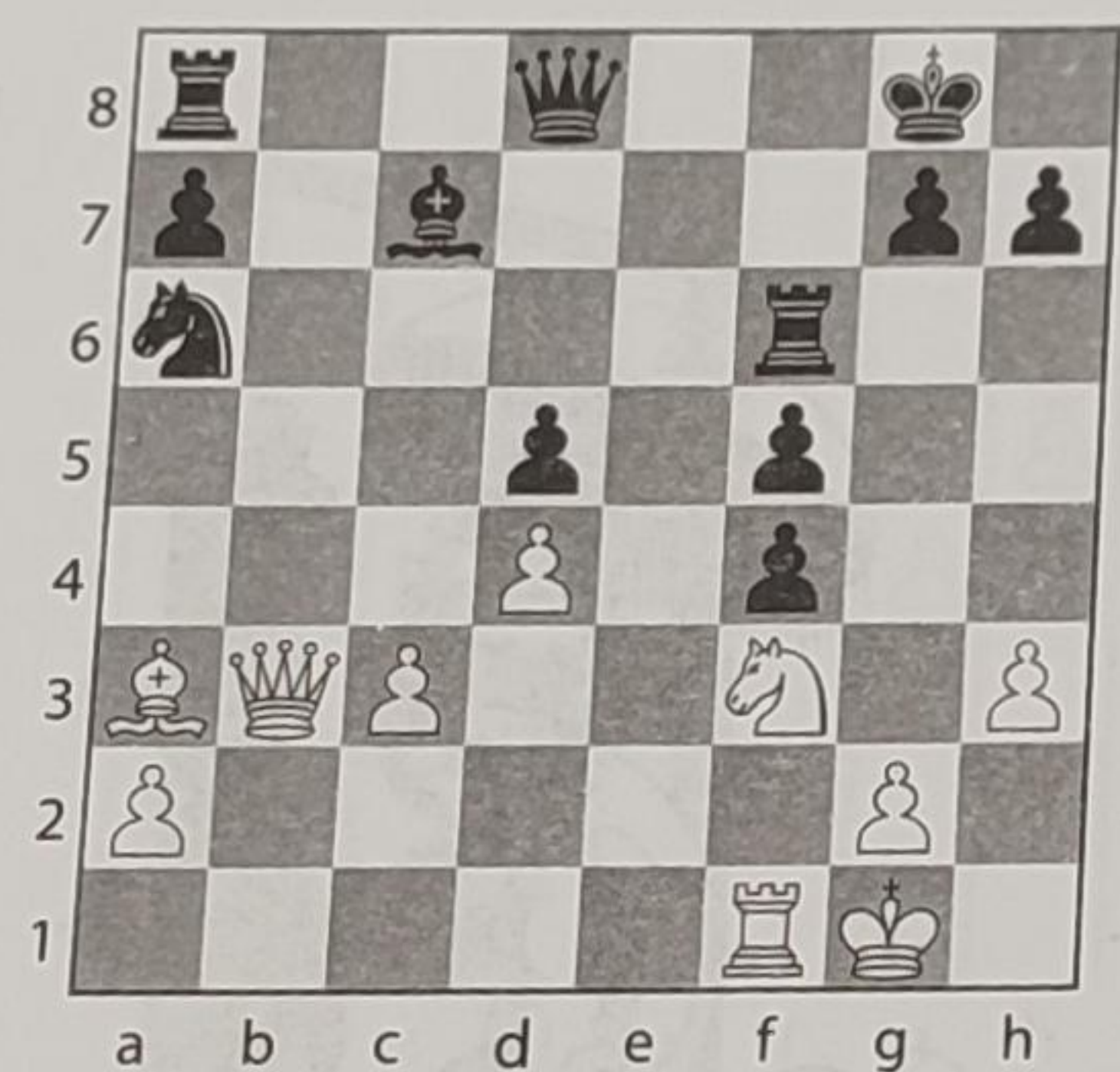
2

3

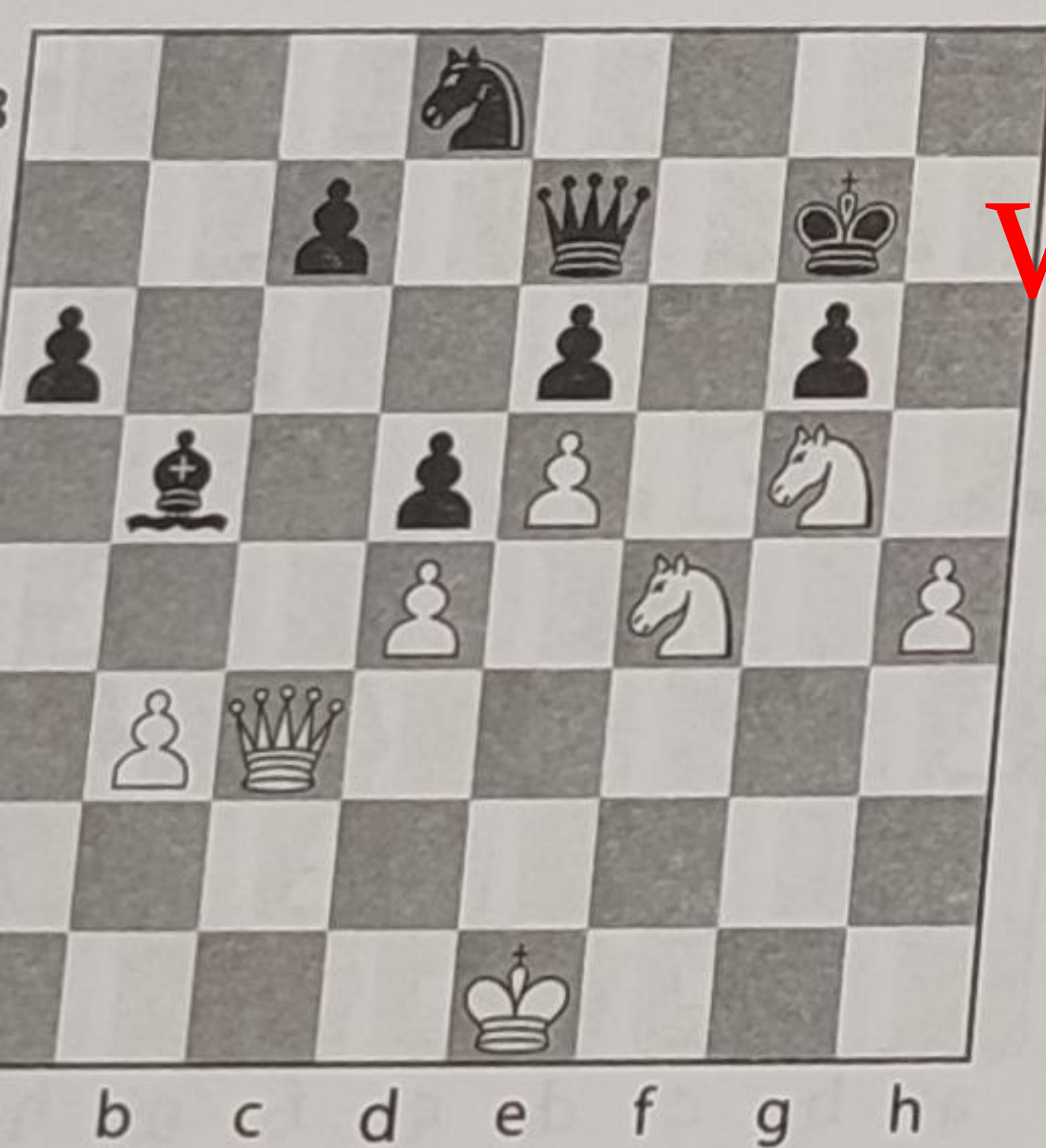
4

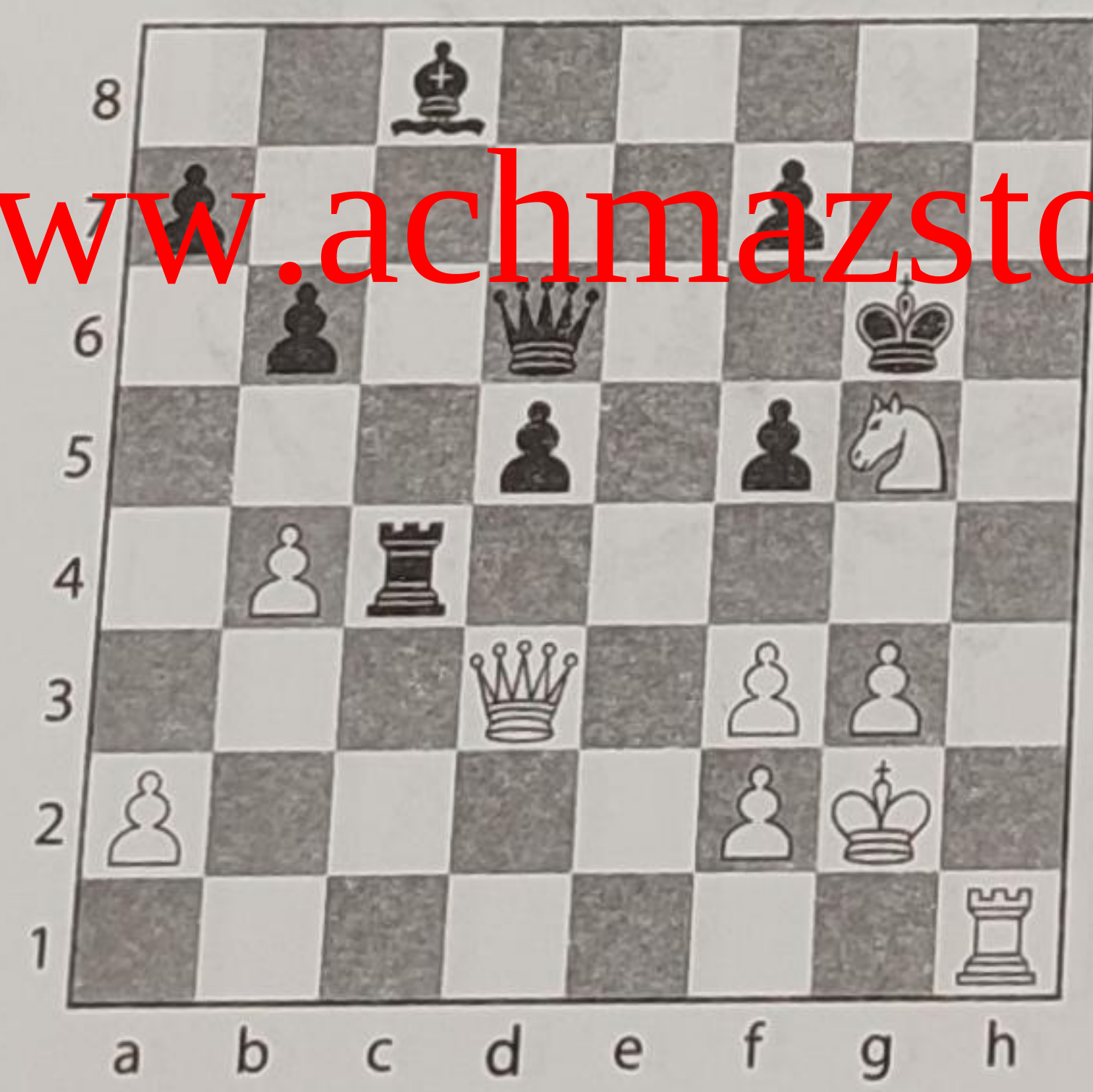
5

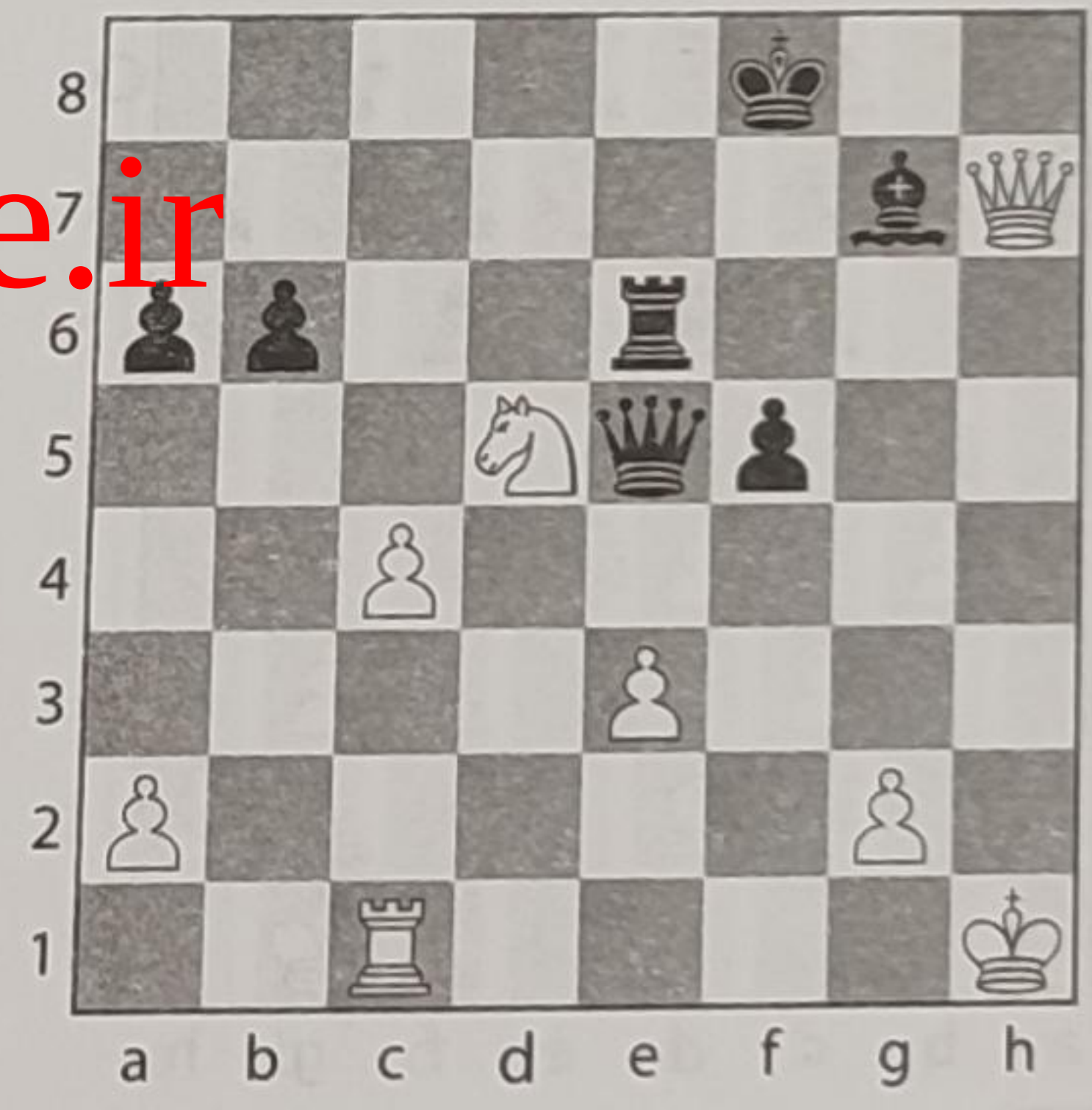
6

b c d e f g h

8

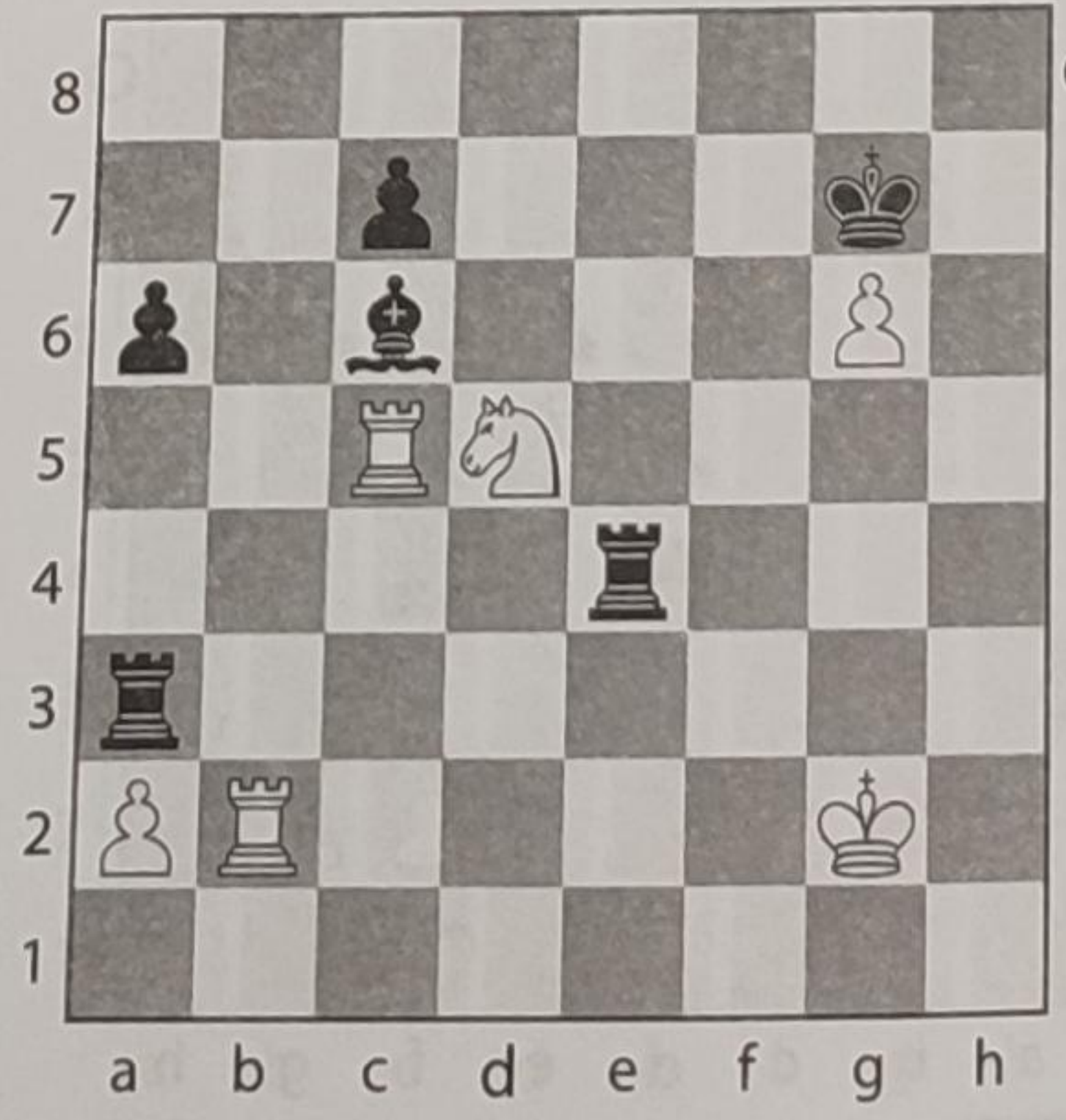
9

c d e f g h

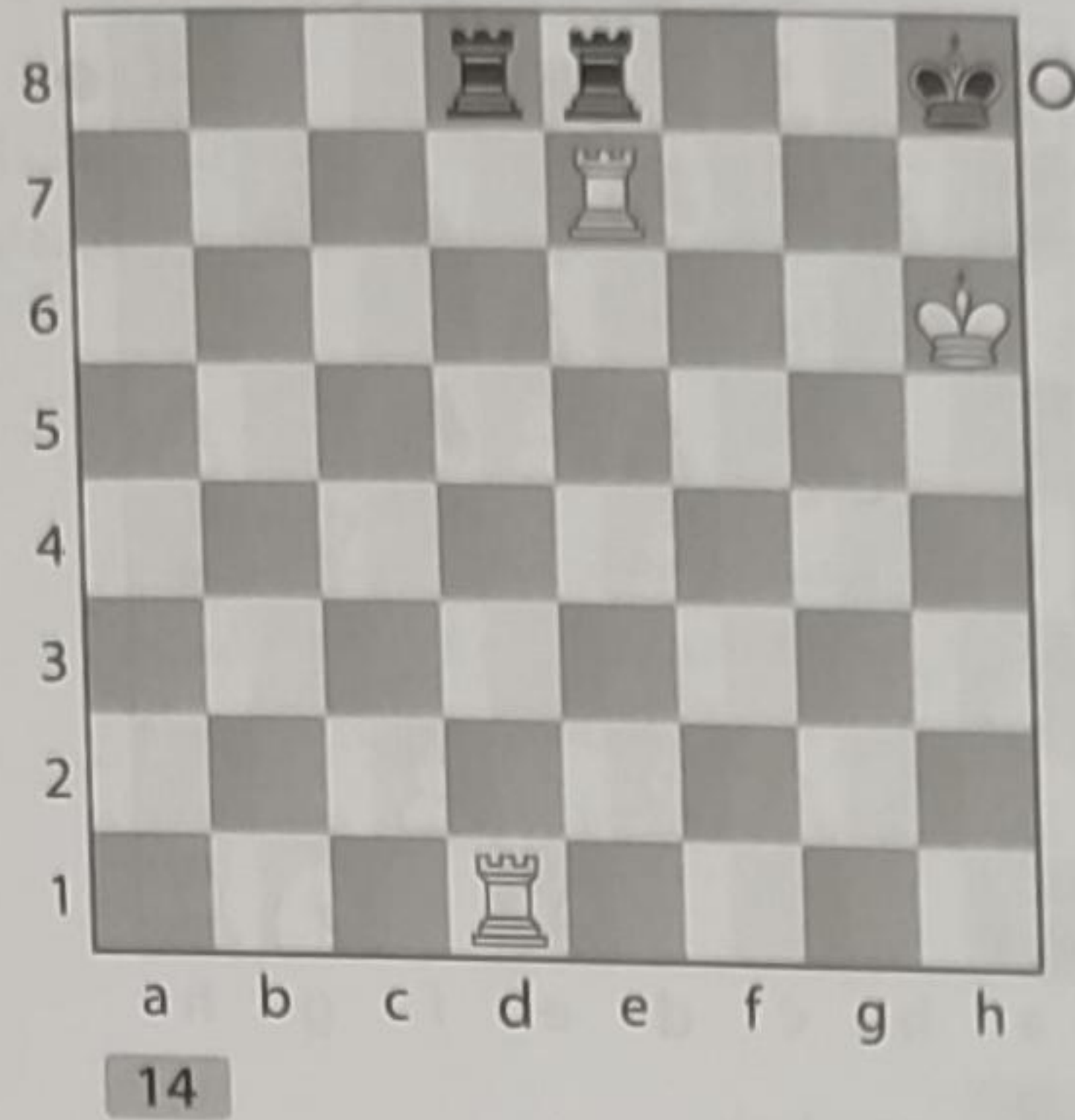

11

12

www.achmazstore.ir

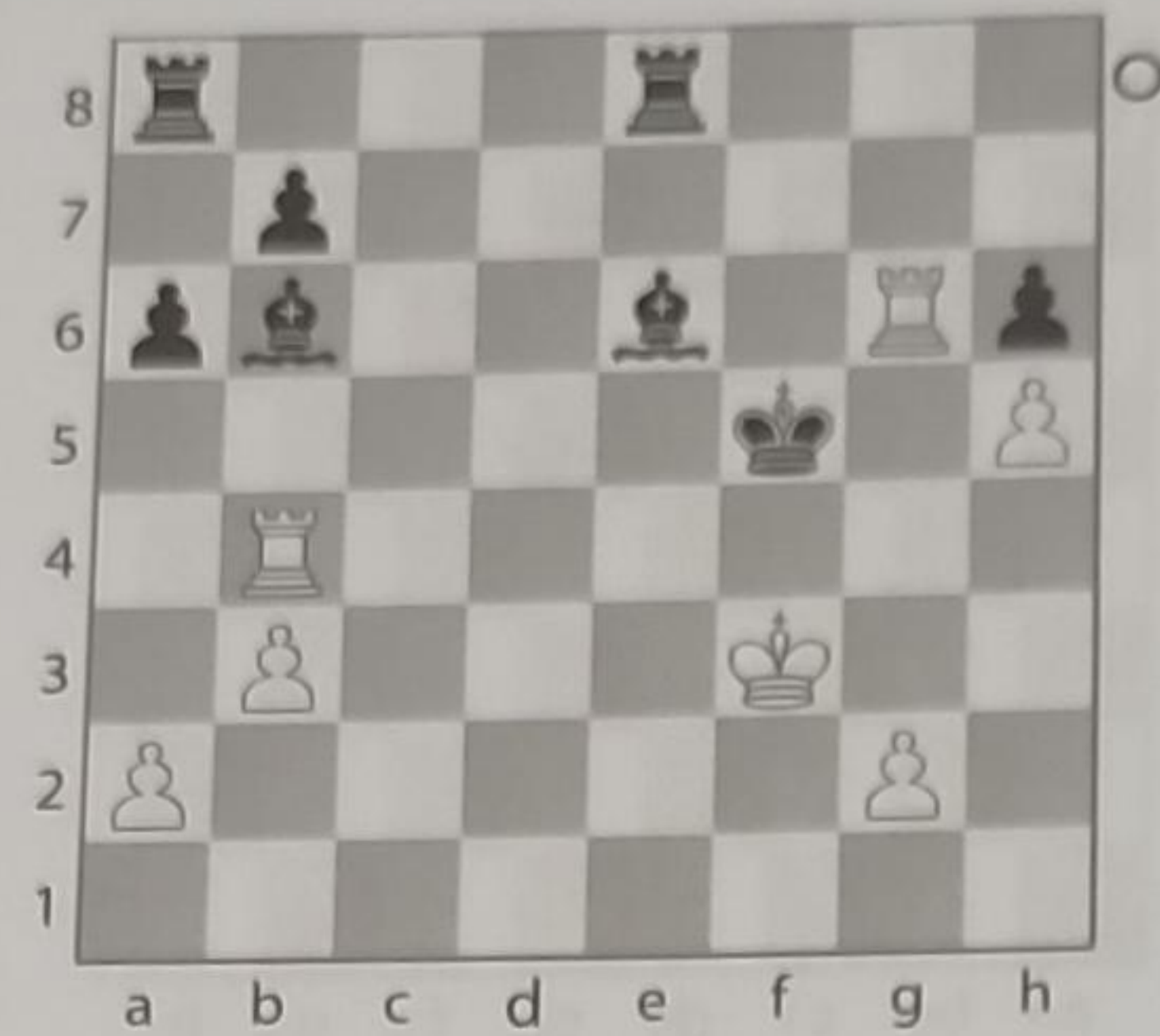

www.achmazstore.ir

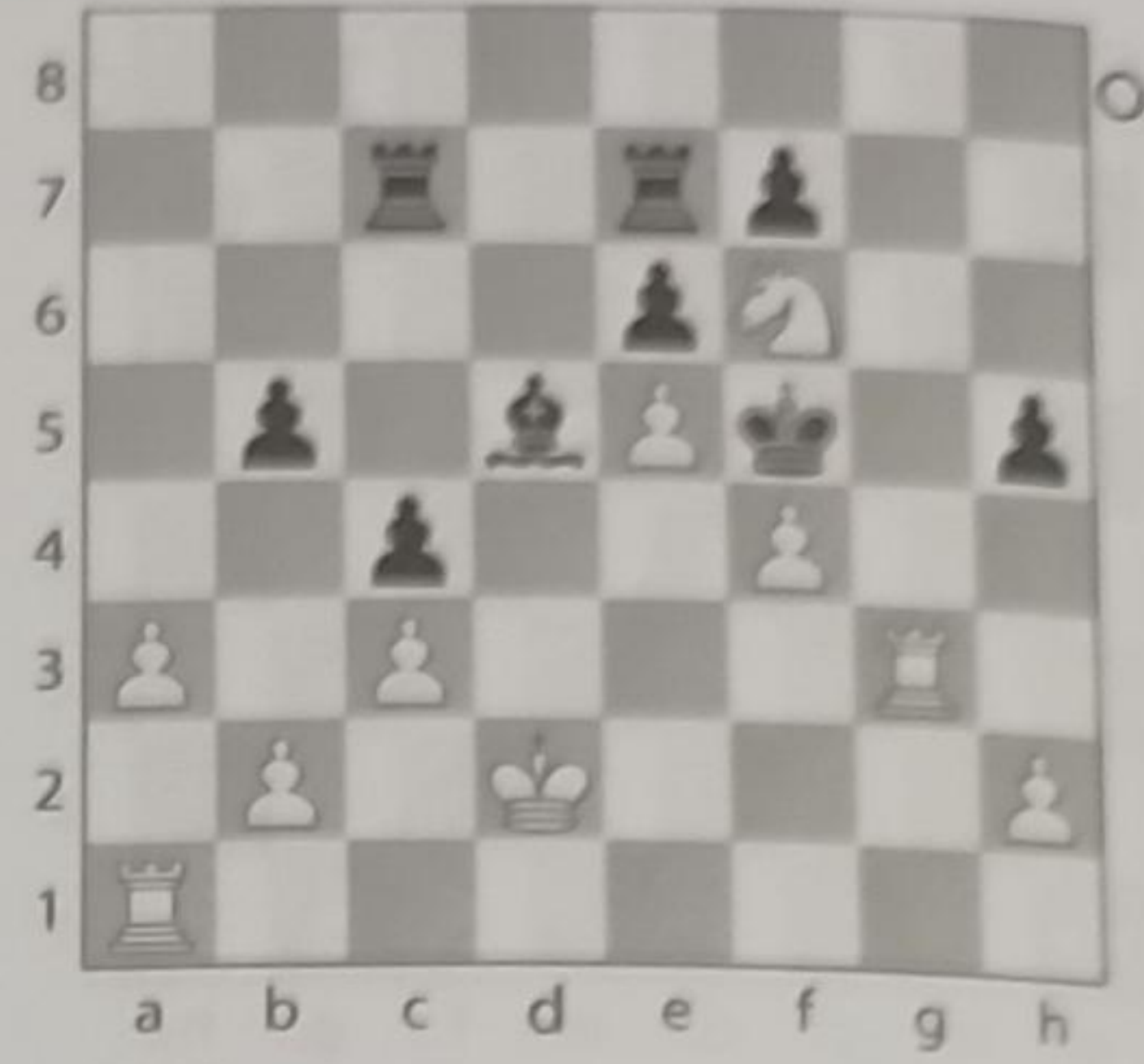

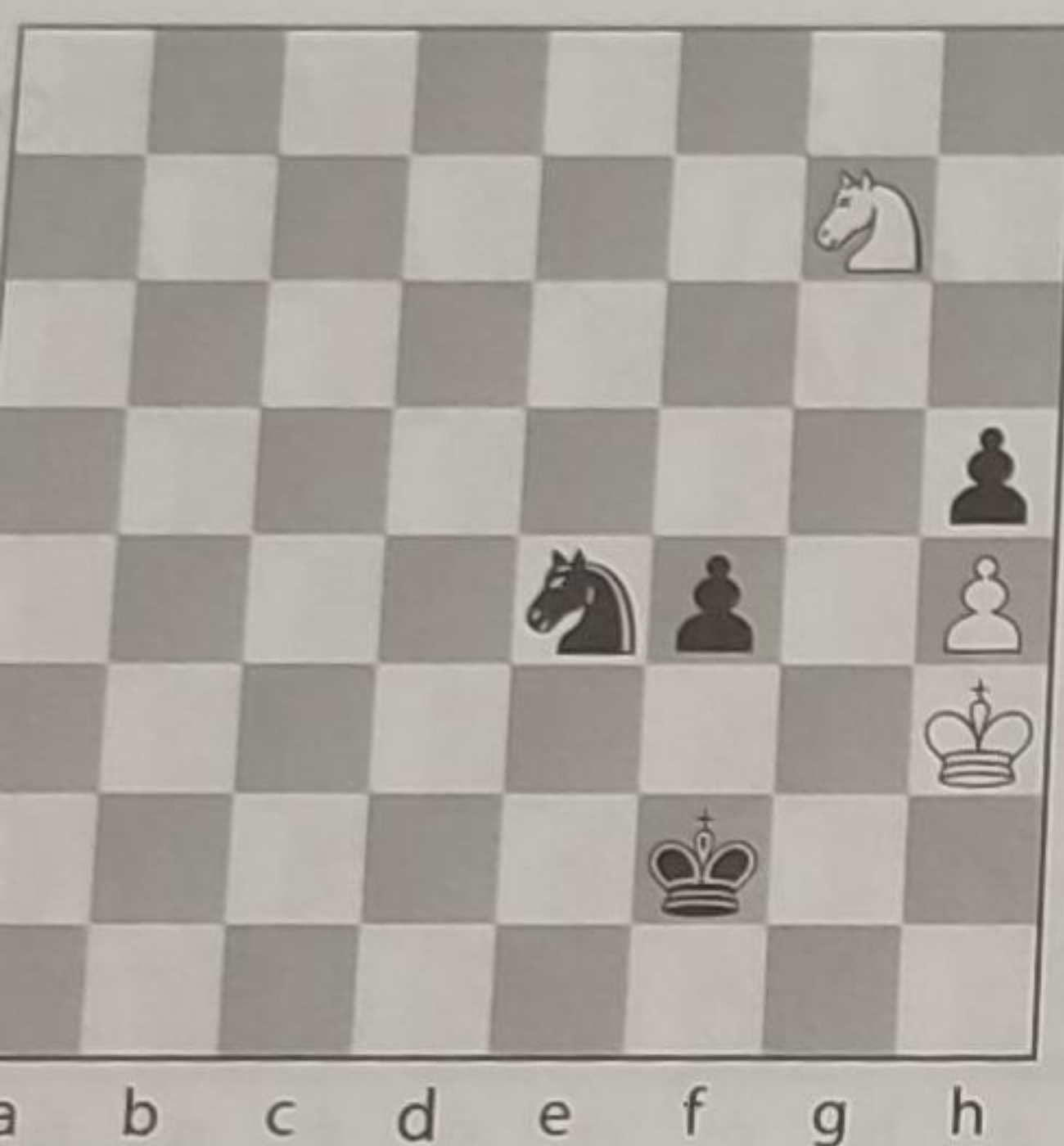
23

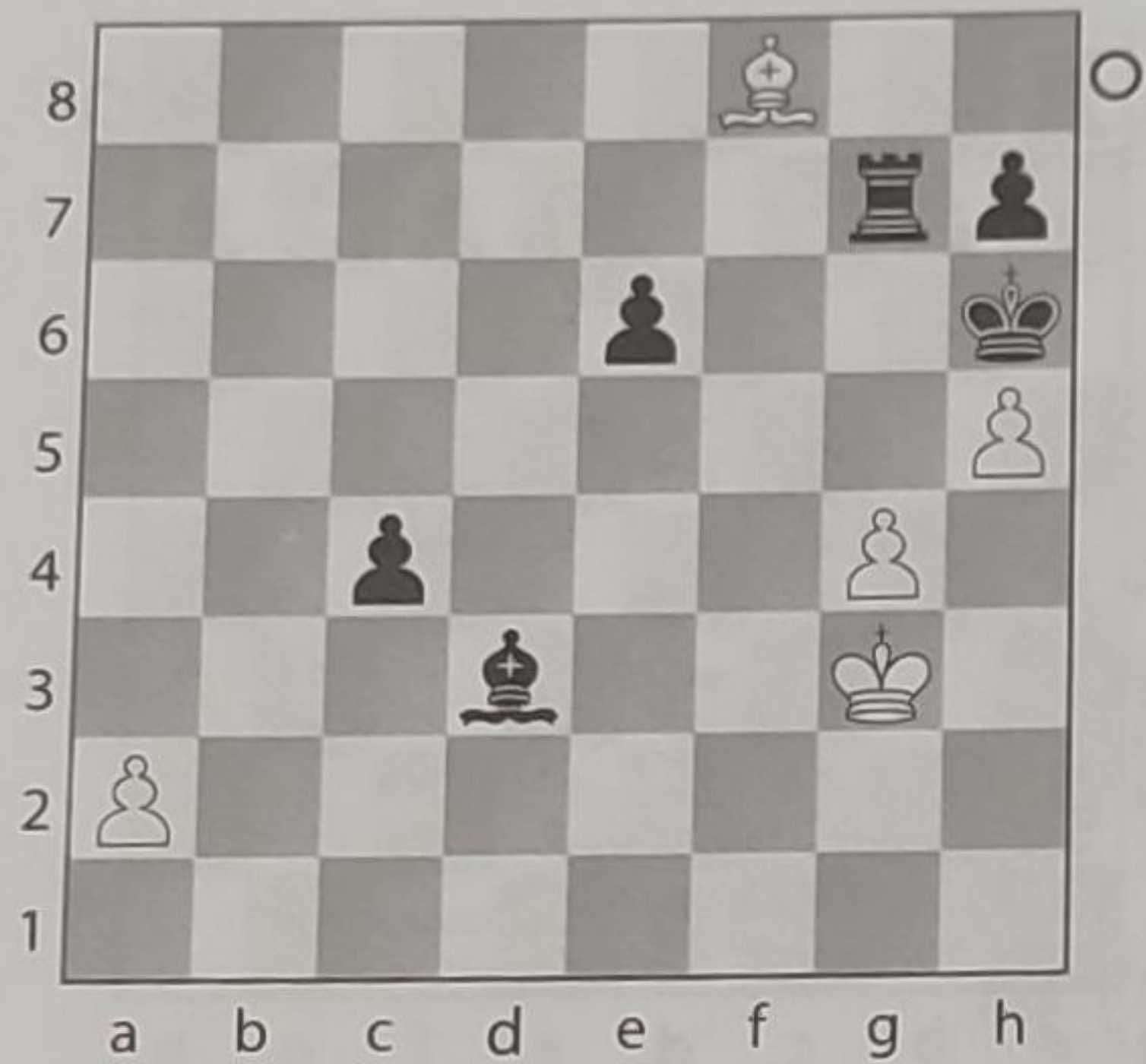
24

25

26

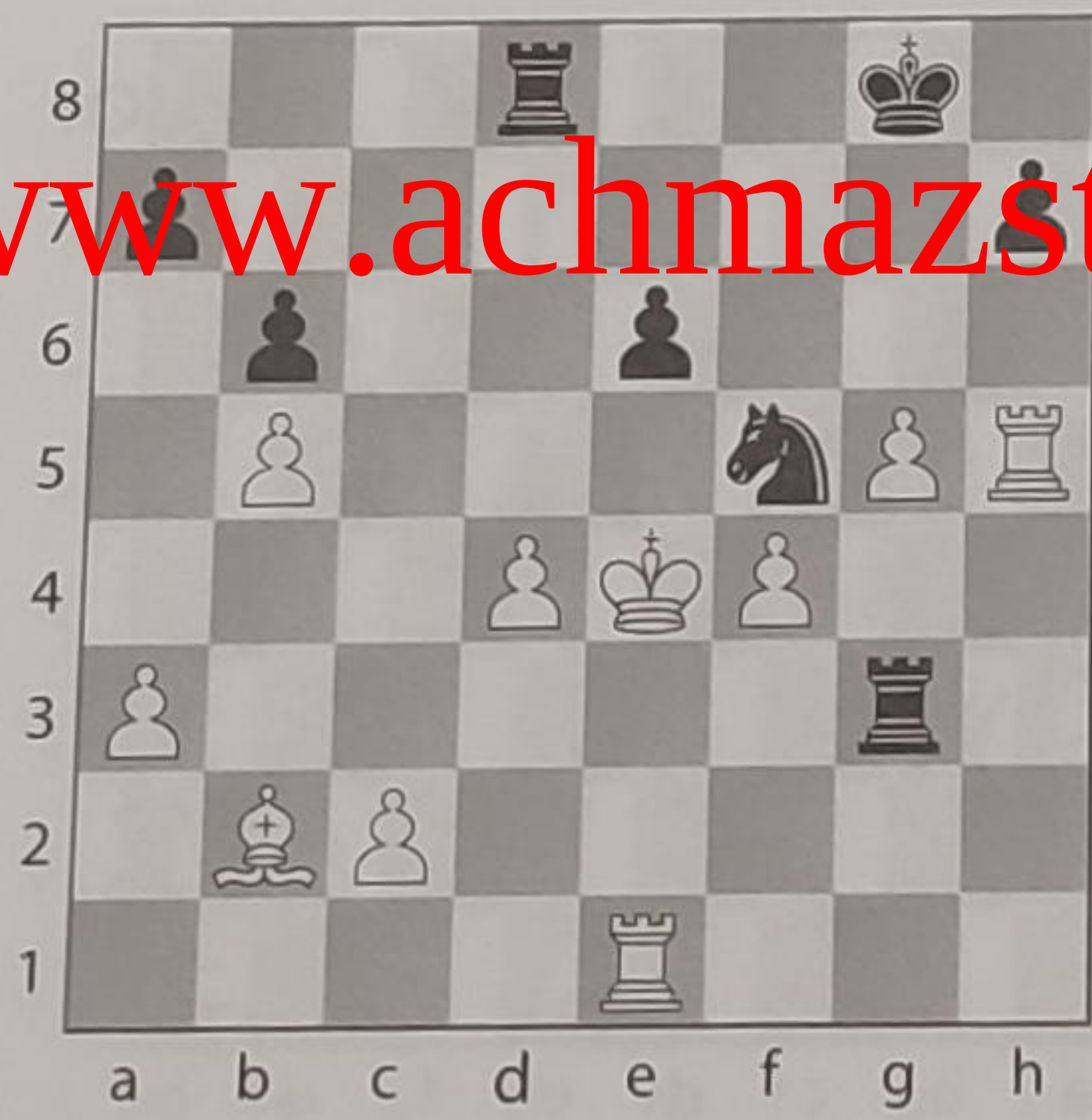
27

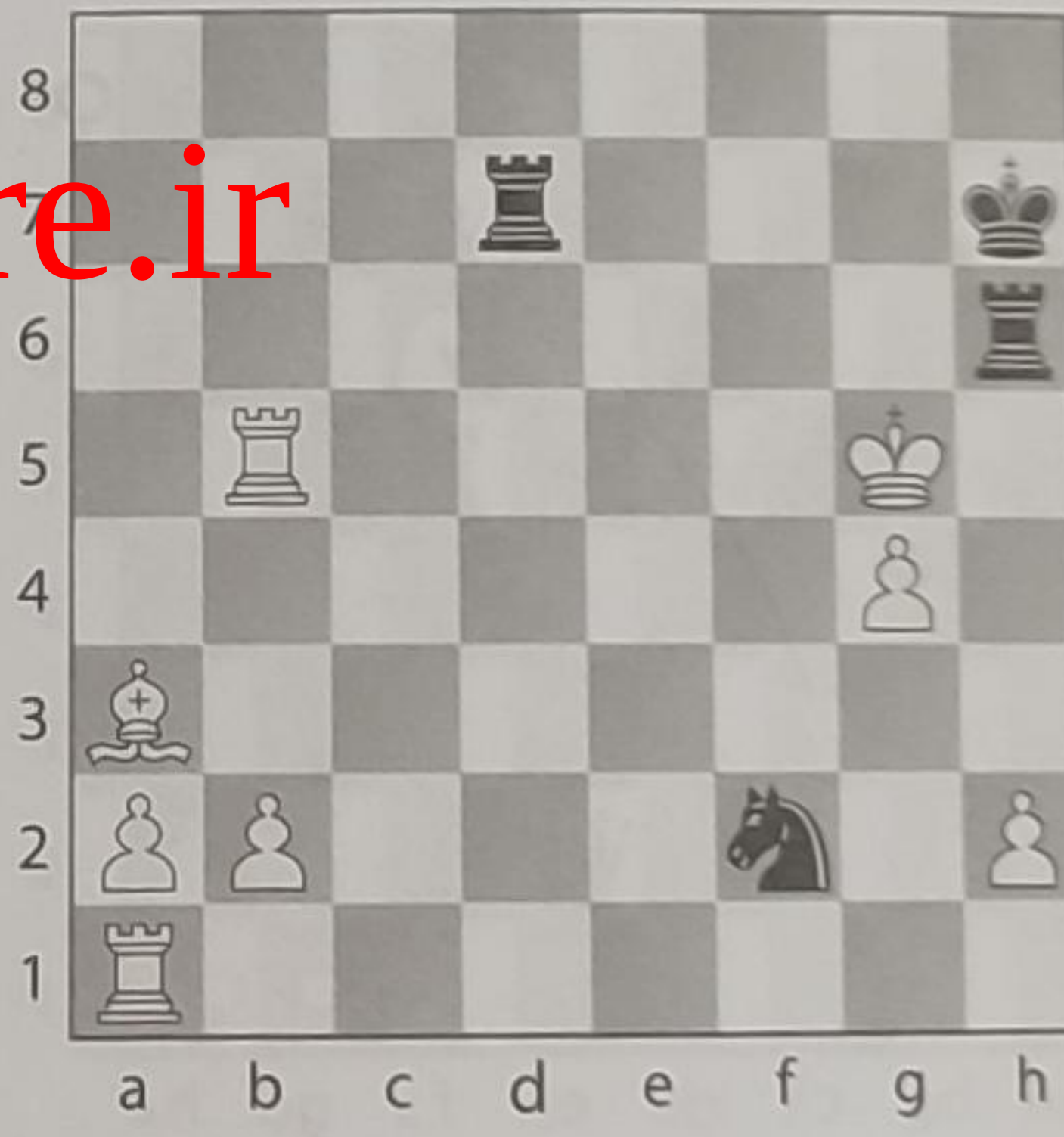
28

b c d e f g h

30

31

c d e f g h

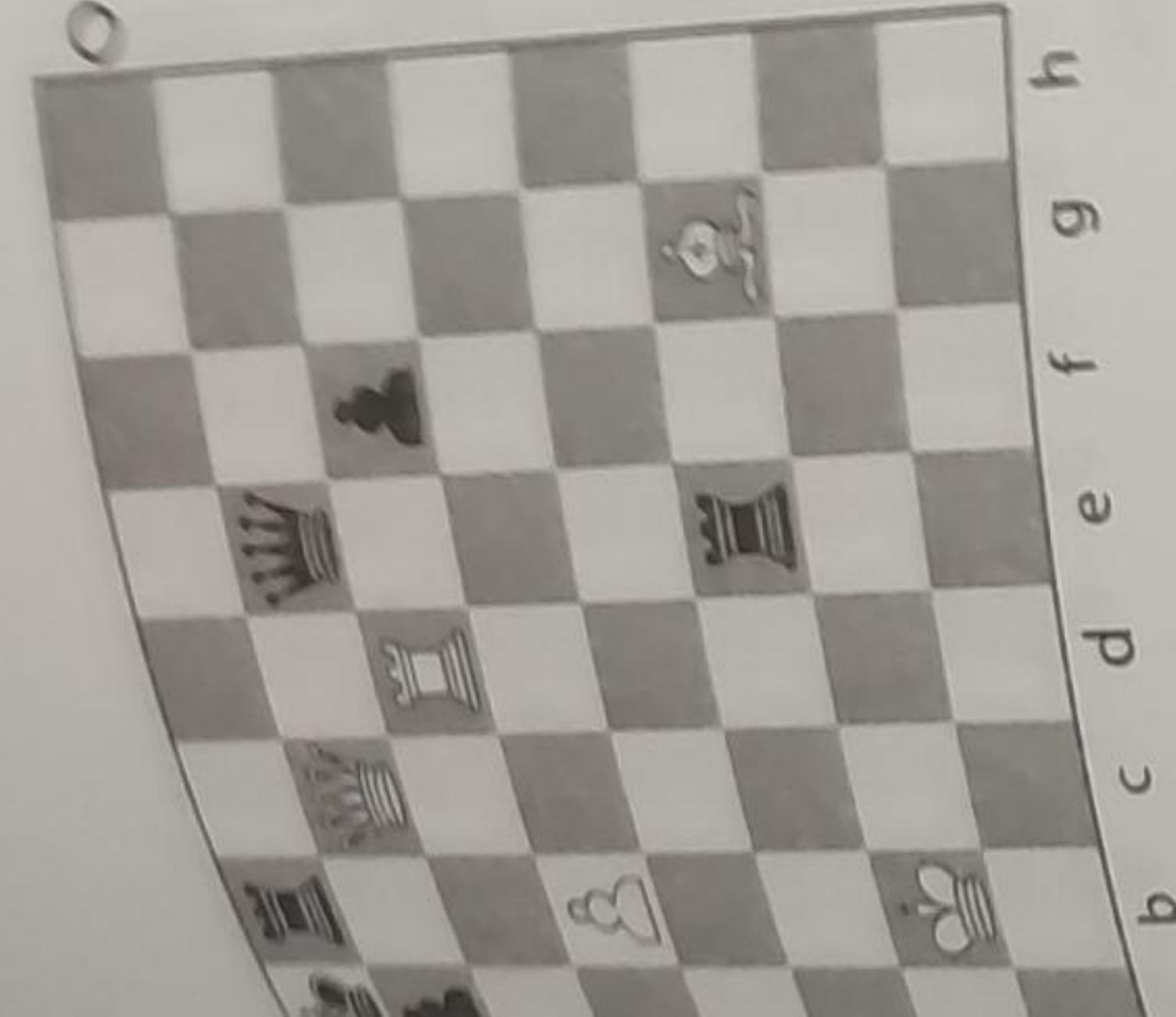

33

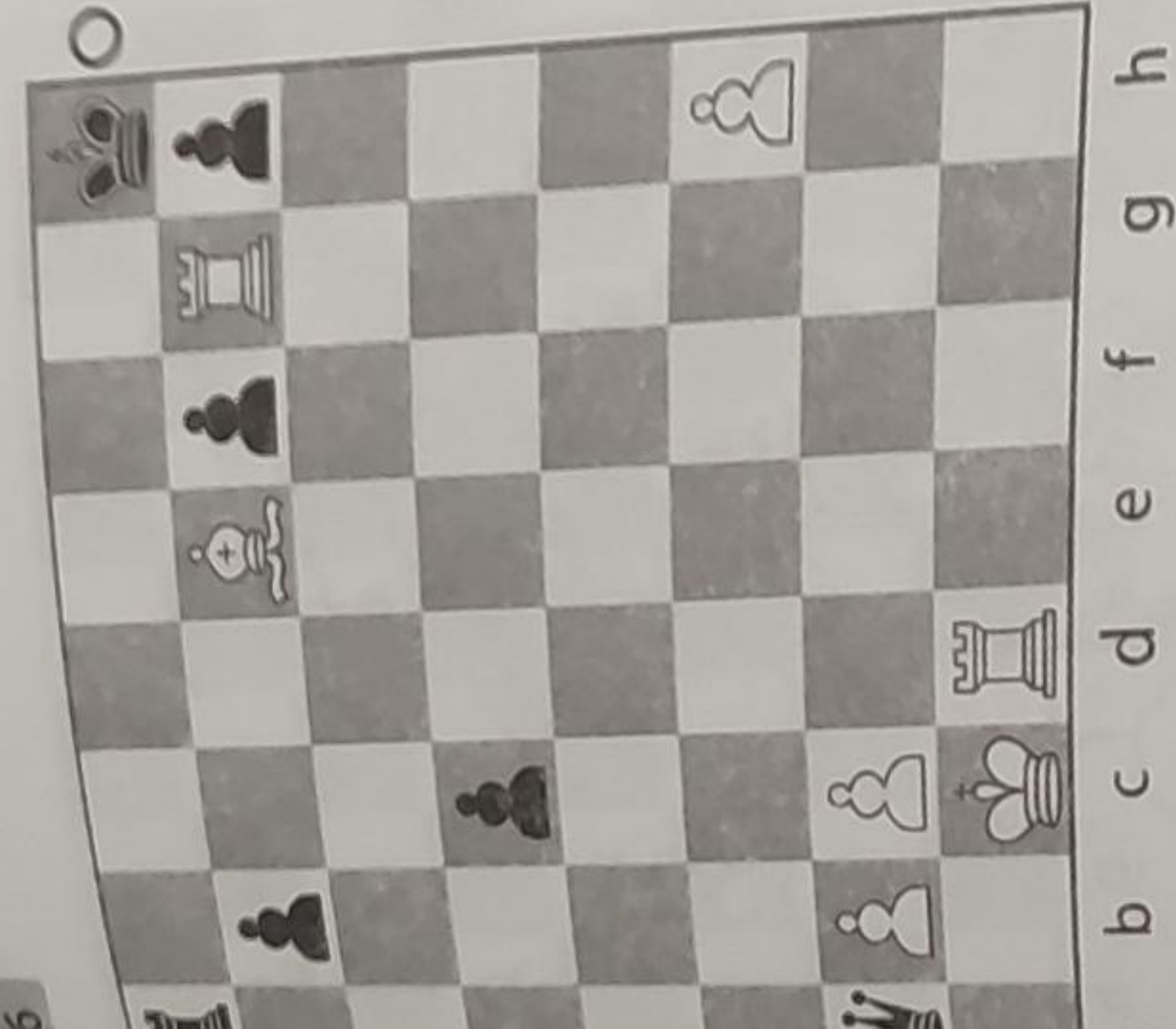

34

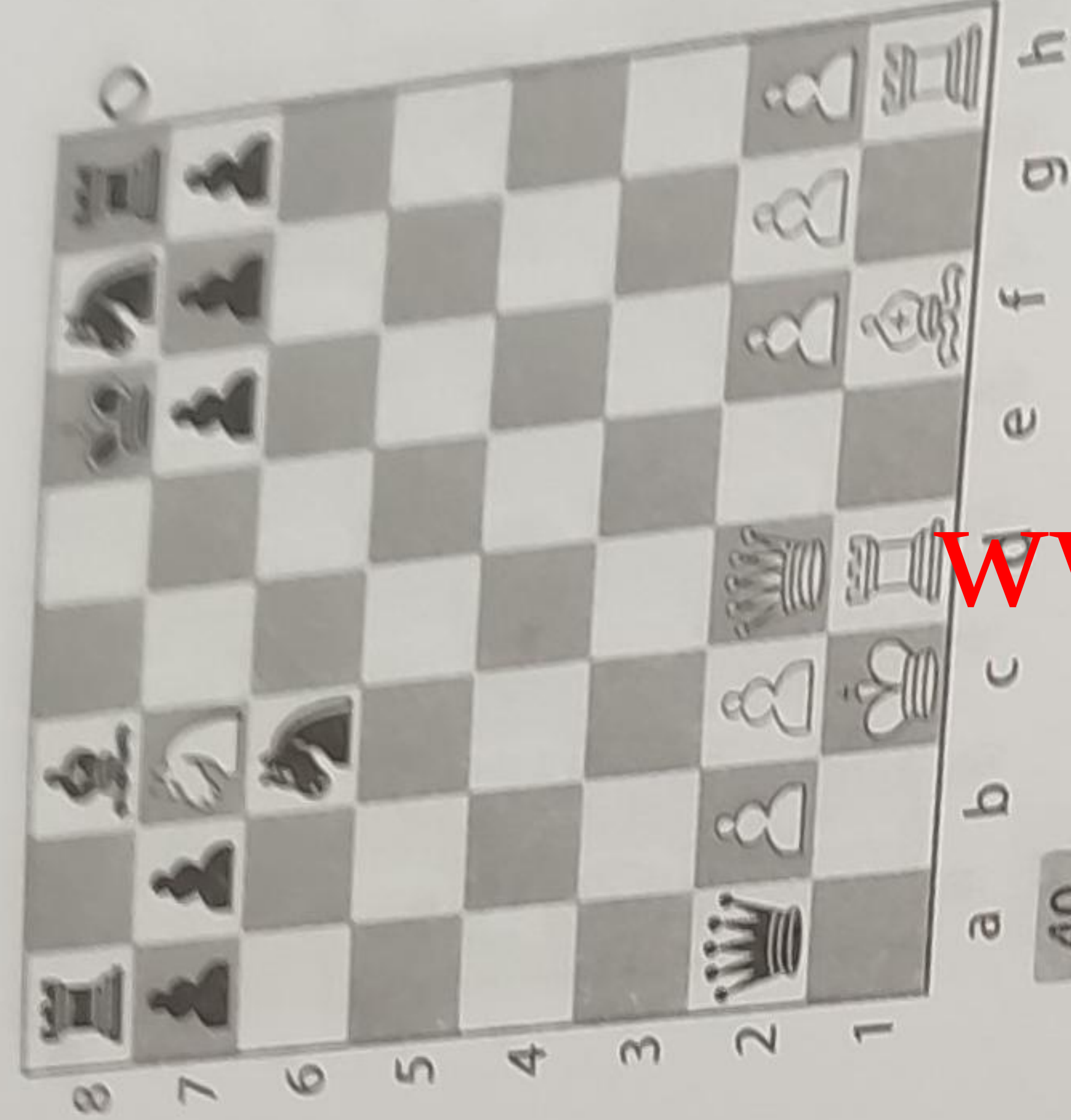
۳۰ حرکت آخر بازی

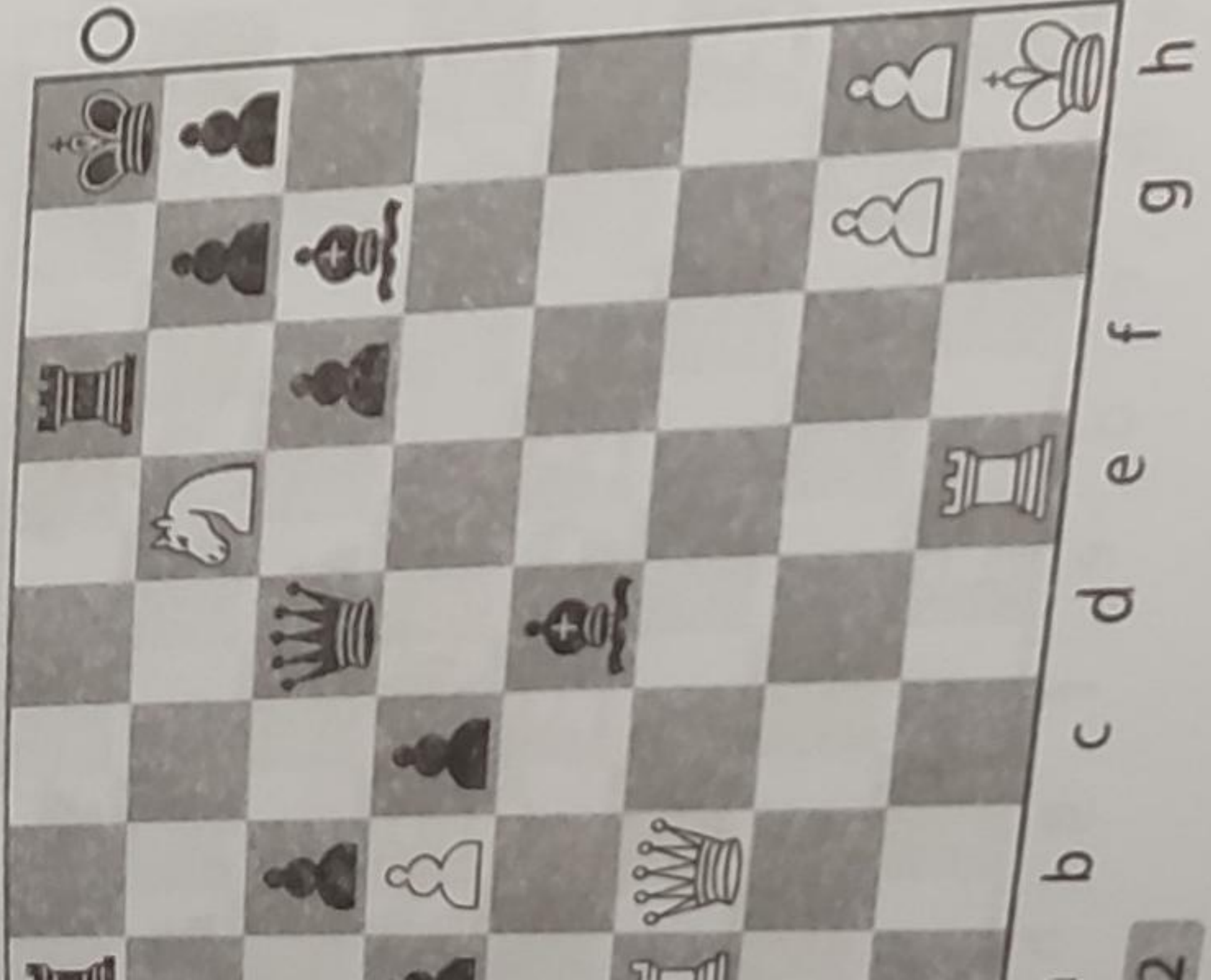
37

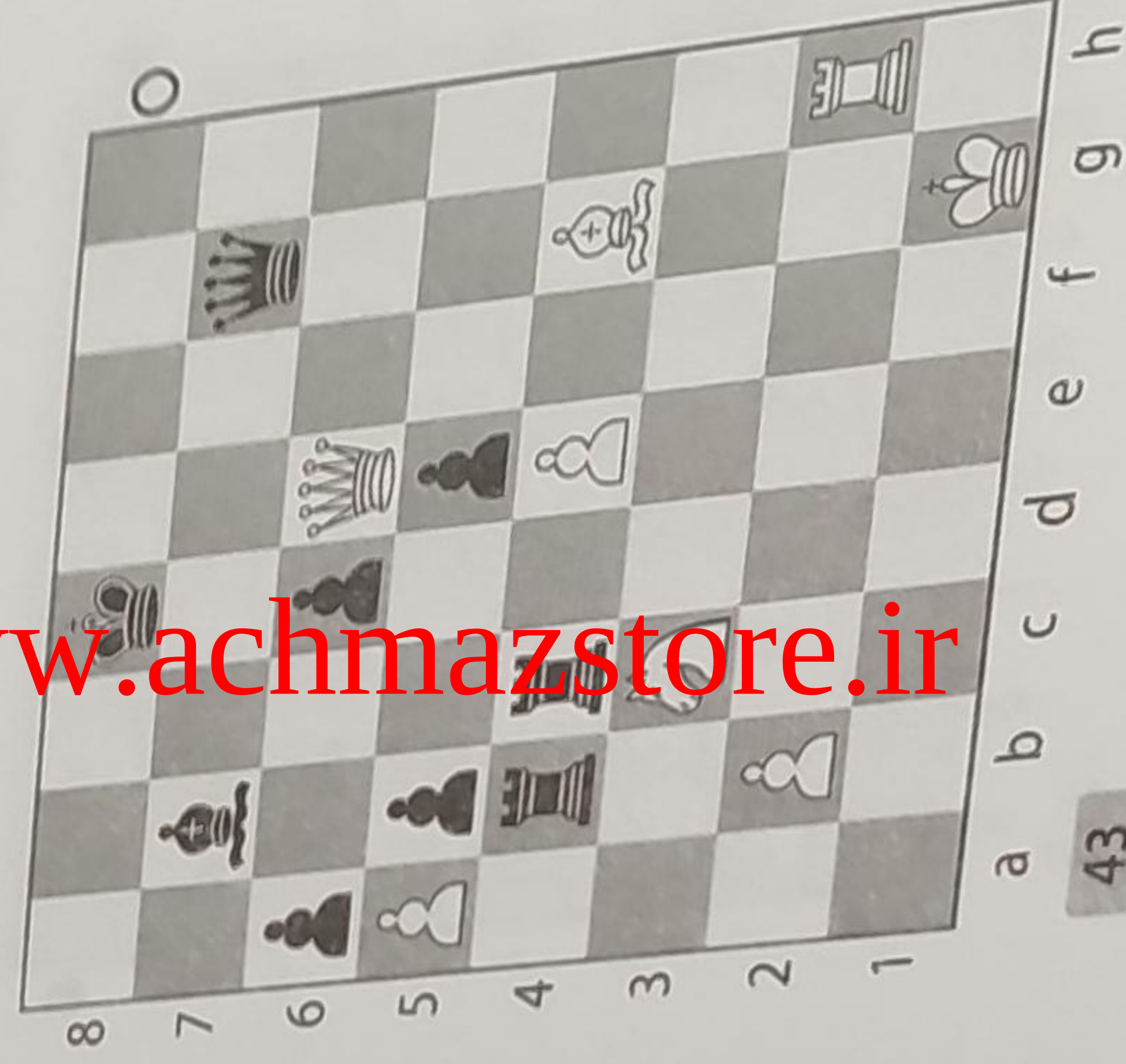
38

40

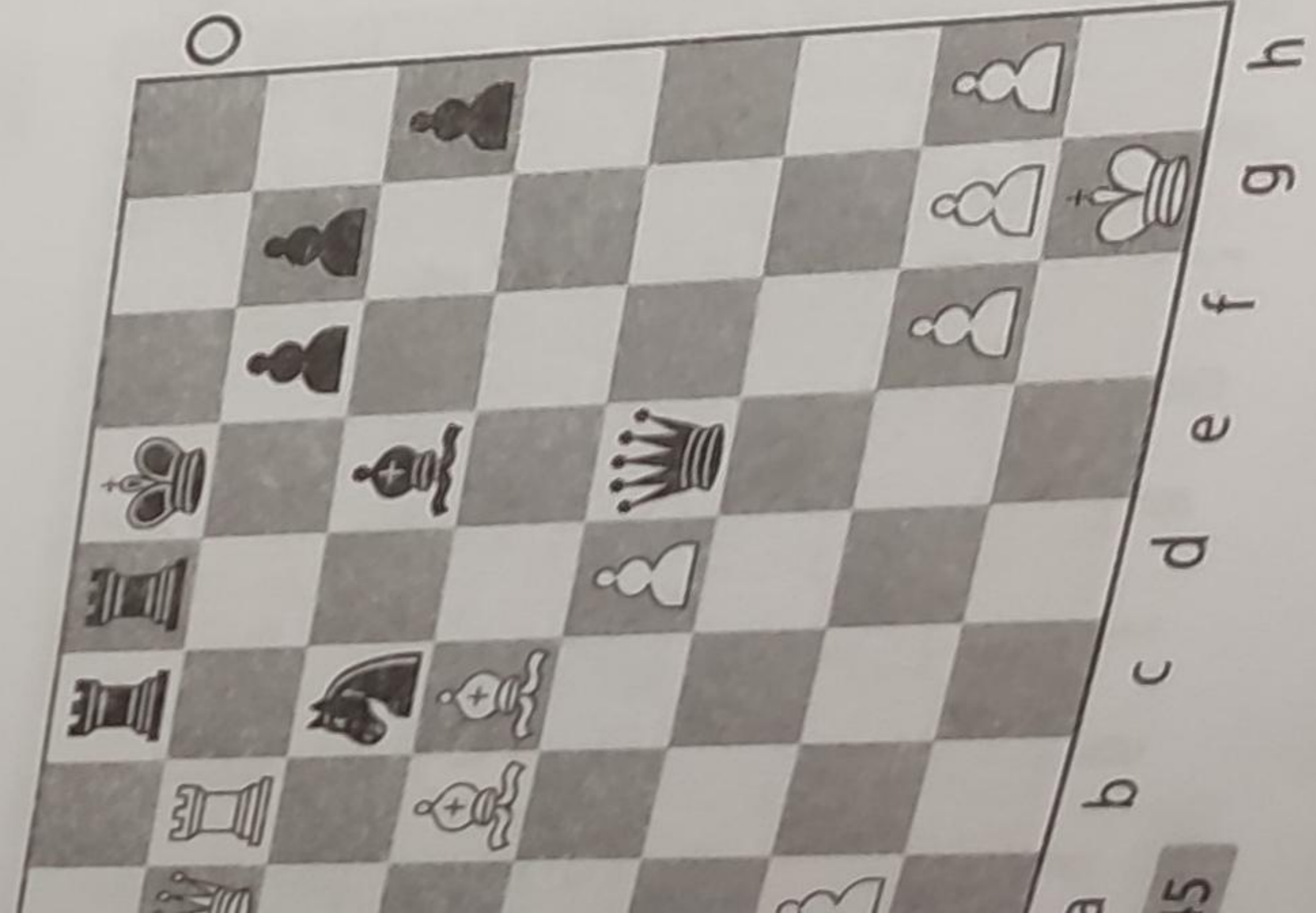

41

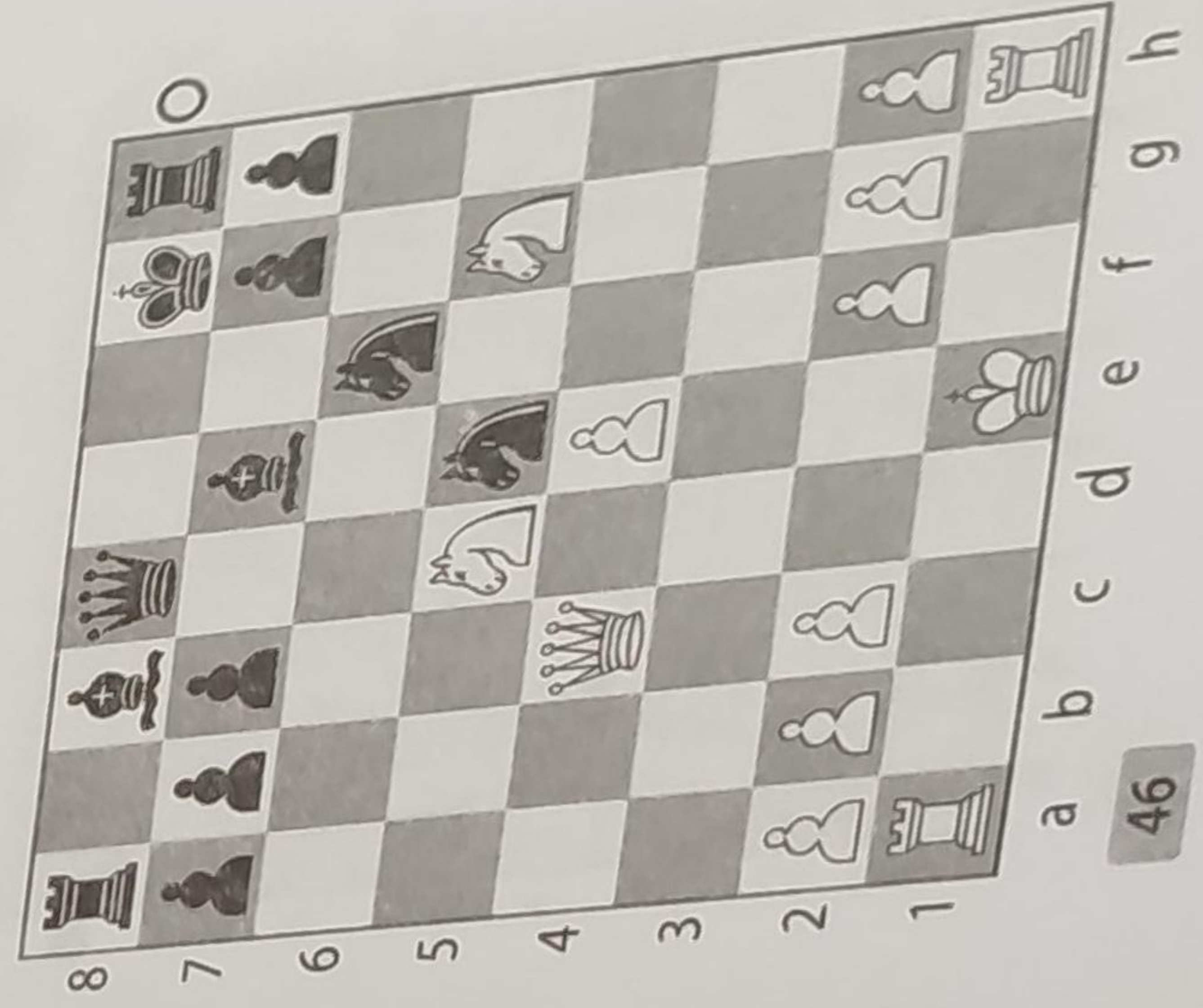

42

43

44

45

46

از این مجموعه منتشر شده است

شطرنج ابزار آموزشی مؤثری است که مهارت‌های گوناگونی به کودکان و نوجوانان می‌آموزد.

شطرنج درست فکر کردن همراه با دقت، توانایی حل مسئله، تفکر خلاق و منطقی و تفکر پیشگیرانه را تقویت می‌کند و باعث افزایش قدرت تمرکز، حافظه، برنامه‌ریزی و مسئولیت‌پذیری در کودکان و نوجوانان می‌شود.

شطرنج برای سنین ۴ تا ۱۴ سالگی مناسب است و برای کودکان و نوجوانان و بزرگسالان را در سطوح مختلف استعداد به چالش می‌کشد.

شطرنج همچنین به افزایش هوش عمومی کودکان و نوجوانان زیر ۱۴ سال کمک کرده و حس اعتماد به نفس را در آنها تقویت می‌کند.

شطرنج تنها ورزشی است که هیچ‌گونه محدودیت سنی و جسمی ندارد و برای بیماری‌هایی مثل بیش‌فعالی و پیشگیری از آلزایمر مؤثر است.

تاکتیک‌ها و استراتژی‌های زیبا و شگفت‌انگیز بازی شطرنج هنرمندان، دانشمندان و افراد برجسته را شیفته خود کرده است.

انتشارات شابهنگ

